

Roo Pavee

6

K12682-1

N° 2. Looduse harakas, + ja -

Sisu:

1. Mõtteid olevikust ja tulevikust
2. Geniaalse teadusemehe arengus-
võimalused enne ja praegu.
3. Tervishoiust ja tervistlikust elu-
korrast seminaris.
4. Millise loodusteadusliku hari-
duse võimaldab meie
praegune õpetamine.

19²⁴/₂₅

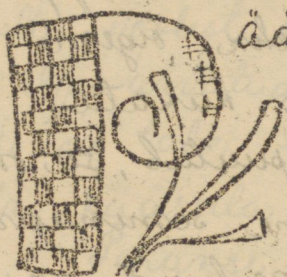
V. a. K.

PEM 12682-1

344.614

PR 90

Mõtteid olevikust ja tulevikust

ääle pikemat vahet ilmus
 jälle „Looduskaarrastaja“
 Väib, nagu oleks ta ilmu-
 mine tingitud rohkem
 toimekonna ja lähemale
 seprade suurest kohuse tundest lema-
 vastu, kui enese sisemisest tingist
 midagi korraldada. Viimasel me-
 mendil on raated „Looduskaarrastaja“
 tuleviku kohta siiski veidi paranenud,
 kuna kord juba ta väljaandmine
 küsitavaks muutus. Muidugi ei saa sei-
 sukorra veel häaks nimetada ja
 seda pole ta ka kunagi olnud
 Ei saa ütelda, et seminaari-
 teiste aegrijadega lugu parem
 oleks: veidi per. rapäälset liürilist
 meeleolulust ja see on koor

mida nad pakuvad. See jõu puudus, mis aegriajades kei ka ringide tegevuses annab põhjust meie õppurkonna vaimlise ilme ehk õigem ilmetuse üle juurdlema hakata.

Mis vili silma puutub, see on clava mõtte puudumine seminaari õppurkonnas. Nagu tardunud on vaimline elu ja sellest üldine halbust ja aigutav igavus. Inimesed, kes saavad midagi taha, töötavad igapäise olemasolev kindlustamiseks. Pärast juures puutub silma mingi sugune kopeerimine endale siseilmas ja sellega kaasas käib harilikult pessimism, jõuetuse tunne. Kolmandal on nagu mingi kooruse hingele kasvand, millest nad ise enam välja ei pääse, ega ka teised ligi. Teinised vaimlised juhid näivad pettunud olevat oma tegevuses, ehk

jälle ollakse mis pettunud. Nooremad, värskemad jõududel puudub äratus, puudub juhtiv käsi. Halvem on asi selle poolest, et näib puuduvat — välja arvatud vast mõned üksikud — tõsine tahe sarnasest seisukorrast, välja pääseda.

Teatakse küll vahel suurimaid kavatsusi, nagu, noorte püha kohta jne., mis peaks näitama, et noored midagi suudavad ära teha. Kui-ki mõned misugused paraadid siiski õppurkonna tõsist ilmet näitavad, jääb kiisitavaks. (Arvan nende paraadide lähivõimiseks vaja vaid vaid korraldusvõimet, mehaanilist tööd ja aiahnust üksikute poolt ja asi on joones.)

Tegelikult ahvustatakse: noored olvad korraldand kongressi. Aga midagi andis seminaari õppurkond, kongressi

Hingelised ja vaimlised kriisid on
 mõeldapaanumetud, kuid need ei
 tohiks krooniliseks muutuda. Ilma
 ei tule. Iga aegumise, mis ei salli
 kannatamist kasvada. Kõiks taks
 inimene ise talvapaanumise oleks lähene-
 mine teadusvalitaja. Kõige rohkem hingeliste
 läbivõtmistega on olnud "kristallist"
 kõrvale tõmbatud abistamise teadus
 kasutamise ja loomeloomustamine, mis
 inimlikke riigiliseid tõrjundeid jahu-
 tal ja muud tõrjundeid võimaldab.
 Kuid siin on tavalis midagi olla,
 et midagi võrds saata. (Puglas).
 Ilma ideoloogias on detsimeetris, loov
 inimene, kellele inimlikus tundub
 võrds peh. Tarnane inimene
 suudaks ise midagi olla ja ta
 ei oleks järele ja soojusest muutuks
 ka ühe üldisele mõõnastamiseks,
 rohkem rahuldavaks. Inimene te

N:2

Looduseharastaja

N:2

seda - tui, kes te nornepoolst
noored, kuid vaimlise elu poolst
vaikadena tundute

Uniaalsed loodusemehed arenenus
võimalused enne praegu.

el. ood. karr. i. k. a. v. e. l.
Messias, kes viis
Eesti Euroopasse. Ei
ole teda seni ilmunud
mängil o. t. t. vajame
uniaralset inimesi, kes oma rah-
va tuleviku nimel ja pärast
tundes kultuurirühade perre on Eesti
kehastatud produtseerima kultuur-
varand, samuti nagu teised ri-
ikad.

Vajame organisatore, loodu-
smehi, kunstnikke - (meist esimes-
rast ehk v. m.). Selgub, et rahi-
egv kügi seisusest tähtsuseti
si. u. leivate inimeste olema. Cu
ja nende arenemise sood. us. Kõik
olevad riigis on püüdnud

just teadlase arenevusest.
Tolerants, geniaalsus / siinva ilmus
geeniuse. Intelligenteid, inimesi on
hää hulx, kuid vähe leidub neid
sellel oleks eriti väljapaistvaid an-
deid mingil alal. Kõikvõrre tooma-
vad tuhanded, sajad lõpetavad
ta ja palivad endale eties mingi-
suguse tegevusala. Kuid ei leidu
kümme tuhande hulgas, kes
teadusele, mille alal nad töötavad
omalt poolt midagi uut juurde
lisaks, sest nende tähtsaim omadus
on originaalsus, omapärasus. Ainult
inimene, kes iseseisvalt mõtleb, kes tund-
mata teadusevalda tungides ise rada
leidab, võib leida midagi uut.
Kõrime müüd kas lähutab
geniaalset teadlase meest harili-
sust suurest kuristusest, kas on
geniaalne inimene vaim midagi

teist, kui harilikku surelikku oma?
 Pöame vastama: ei! Igal inimesel
 on geniaalsuse algideid olemas, kuid
 ühel on teataraid omadusi suuremal
 määral, kui teisel: mis ühel võimsa-
 ra lõxena põleb ja valgust annab,
 on teisel ainult õrnana sädemekesena
 olemas, mis ka kustuda võib, kui
 teda kustuda lastakse. Annet võib
 harida, kasvatada, arendada, kuid
 ka ära lämbuda lasta. Hülk an-
 deid hävineb, hukkub, sest et nende
 eest tarvilikult ei loolilitata, neile
 vähe arenguvõimalusi ei anta.
 Teie, kel mingisugune viline vaimu-
 anne, on nagu alie ri. Anderikas
 avaldub ikka juba nooremast elust.
 Mingil ajal eriliselt anderikas laps
 ei leia rahuldust ühestki muust
 tegemisest ja on äärmiselt õnnetu,
 kui teda reeldakse tegemast kda, mille

järele ta take lendab. Tuletagem
meelde Akhillest naise riides, üteli-
dakse süü, et lastused andele tu-
lus on, et õige amu end elus
kõrge läbi lööb. See on ainult osalt
õige. Kahtlemata vabastab end ande-
rika inimene kooli tahtmisel kõigist
võimadest ja sammub teed mööda,
mille kuldurid ja anded temale
määravad. Kuid korpuse energiat
ja võimeid, korpuse loovat jõudu
lähed võitluses lastustega võitlejal
kaotama! Ja kui mitmed geniaalsed
inimesed lükkuvad võitluses olemas-
oleva vastu. Ei ole ju anne alati ühen-
duses nautida tahtejõuga. Ja kuna
selge on, et iga inimene ainult sel-
le ulat tagajärjeks töötada
süü, milles tal olemas anded ja
selle tegevused, siis tuleks arendami-
sel arvestada just ainite, kuldurid.

te ja huvidega. Kõigest külgelt näeme, et andekad inimesed harva teevad juhatusel töötada armastavad. Tõukimisi tahetakse neid enam, kui ta neile tuleb lool. Inglise hariduse mees arvab, et tugevaimad sinis eelajad arenevad, sest esimesel teaduse mehe omandusest võime iseseisvat, omapärast mõtlemist ja uurimistungi, kui neid täiendav arennisest, kasvatusmisest, siis tuleb mõttesse pool, kui harilikum üldisem haridust mees arendab. Kui võrd vabad arennisvõimalused valitsevad, siis tuleb klassika-gümnaasiumis, esimese klassi aastajal peaaegu ainukestest koolina? Et küsimusele vastata, peab lähemalt tutvuma ühe klassika-gümnaasiumi võimuga ja üldse klassika-kooli hariduse.

ideaalidega. Peatavasti oli vana klassika- või humanitaar-gümnaasiumi õpetus, milles domineerival kohal seisis n. n. vaimuteadused: keeled, ajalugu, filosoofia. Loodusteaduslikke aineid käsitati võimatu pealiskaudselt ja ainult alamais klassis. Kegi vana kooli kursuse lõpetanu haritud keelteadlane-doktor, imestas õiglaselt, kuuldes, et "inajalad õistaimed polegi. „No jah,“ ütlenäinud ise pärast koolitult: „me lõpetasime n. n. loodusloo õppimise gümnaasiumi kohmandas klassis!“

Latina ja grexa keelte õppimine oli pääasjaks. Neid õpiti alamaist klassist pääle, kus juures nädala-tundide arv enamasti ixra üle kümne tõusid. Kuna ju vana rahvad enam olemas pole, puudub vanade keelte õppimisel seega igasu-

neda Caesar'iga ja Titus Livius'iga!
Jah, miks mitte! Võib ju mõne
tunda, süvenedes greeka- rooma vai-
rilmise. Kuid säälmures talilame
töö eapraaktiselt, viietes aega
ilutamisega poesias, kuna juba
praktiline elu meilt teisi teadmisi
ja võimisi nõuab. Muudugi teada
riistame oma vaimu, võttes vanast
kirjandusest, mis seal on ilusad ja
häd. Muutame ise paremaise ja
võime ka teiste rohkem pakkuda.
Kuid kas jõudeid klassika-gümnaa-
siumis kasvandlikud kogu oma
grammatika õppimisega klassilises
kirjanduses peituda iluvaranduse
lähedaligi? Kirjanduslikud palad,
mis koolis grammatika abil mõnu-
ta läbi panti, ei taha enam
süüdistada kuida si maitsta. Men-
de ridade kirjutajate on haruldane

õnne osaks saand ühe Silmi töö luge-
mist kolmandat korda kaasa teha.
Tagajärg on see, et väärtustid kunst-
teos kogu v. Hile tõmatakse on kao-
tanud. Silmi, vaimu jooni!

Et ei hinnata vanu keeli kui
inimlaste tegurid meie kooliprogram-
mi. Üldluse, loodusteaduslikud ai-
ned muudvat noori materialistiks.
Tärsilise hulga idealismi andvat aga
antix-ilmaga tutvumise noortele
ellu kaasa. Ideali all mõlleme
tavaliselt midagi soovitavat, millele
läheneda, kuigi ainult läheneda või
malik. Antix-ilm lähed meist aga
päev-päev, iga kaug. ja kaug.
mille inimsugu, aegade idasi, ei
või võimalikult enam kuidagi vana
ajale läheneda. Mõnikord, olgu ta
kui etas tahes ei peitu meie inimesed
mille. Ei või meie leppida ku. siku =

gümnaasiumi ülistamisega, kes ütlevad, et kõik, mis üldse kättesaadav on saadud 2000 aastat tagasi antix rahvaste poolt. Kuna klassiline haridusideaal ei ole edu, on ta täiesti pessimistlik ja mõjub halvasti oma järelkäijate vaimutööle. Miks üldse tegeleda teaduse alal, kui peame jätma meelde ja mõistuse poolest sama madalale arengisastmele, kui oleme praegu? Jätkame vaadi surma, lüüakse igasuguse uurimishimu. Vana klassikaline gümnaasium on vaimlise isetegemise, eriti vaenlane olnud. Rääkimata sellest, et sääl mitmekeselt arnutatud inimestele ühe ja sama retriitü järle vaimutoitu pakub, et sääl õpitakse teadmistega alus midagi päale põlunud hakata, ei sisnud õpetus samasises koolis ka metoodilist kriigi kõrgel. Terve õpilaste tegevus

seisid mälu mehaanilisest faktidest
 koormamises. Kooli kahekülgsust ülesan-
 dest: noori tutvustada lühikese saaru-
 tetud kultuuriga ja need kõlblikuks
 teha, kultuuri omalt poolt elasi-
 viia, täideti ainult esimest osa.
 Andekust nähti lühikeses mälu ja viir-
 us, kasvundekadest püüti nägü elavalt
 üldlopetadaid teha. Loomulik, et
 sarnane tegevus ei rahulolu nd
 filipaistralt andekaid n. n. andekaid.
 Sellel tegevusel sportisime endale, mitte
 juht. Looduslooliste katolusestiga
 meid hulgas. Suured loodusema-
 rjad on klassika-gümnaasiumi
 kändamad vastased olnud. Lõppu
 ki juht: „Midaagi ei oleks minu
 väime armumise kahjulikum võinud
 olla, kui dr. Butleri koal, kes ta oli
 täiesti klassiline ju pööle vanade
 keele spetsialist ainult
 näitamine muudetudust ja

ja ajalugu. Seisus kohas ütles ta:
 "Kui ei või vana stereotüübilist
 haridust ette võttes ühtki viidata, kui
 mina seda teen." Liebig summiti
 koolist lahkuma, olnud kaks koo-
 li "häbipilek". Helmholtzile olid
 Ciceru ja Virgile ta enese ütluse järe-
 ls kõrgeimani voodis jagavad.
 Tihti veetis ta kirjanduse tund, tehes
 ringi, all õpetlikke katsuid. R. Mayer
 oli edasijõu nimes ladinä koolis üks
 viimaseid. Minalt Faraday ei tea
 klassika gümnaasiumi kohta midagi
 ei halba ütleks, sest et ta õnneli-
 kult sääl üldse pole käinudki. Mees-
 titegu kaksik Darwin, Liebig, Helmholtz,
 j. t., et nad vana gümnaasiumiga
 rahul pole olnud! Selles polnud
 midagi neile, nad lahkusid külmalt
 õpetusest, mis neile edendamise
 asemel takistuseks oli olnud. Nad

leidnud igatahes oma ala, kuid võid-
lemine raske oli neil, kel polnud
erilisi andeid üheltgi alalt, kuid kes
siiski vaimlikult seisid üle keskpära-
ruse. Omandades kõike rutta ja
kergelt puudus neis võimalus indas-
tatsiooni arendada, samuti kohuse-
tunnet. Väisugused muutused loole-
jaiks, laiselsid koolis ja pärast
duski. Tulvad ettevaldi meelde Tur-
generi „Muuhne arogu“.

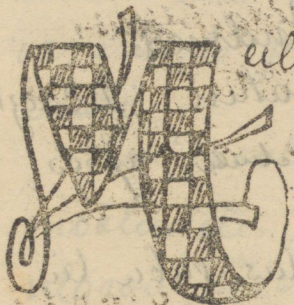
Kes vene kirjandusega tuttav on,
tunneb Reidinot, seda ilma paran-
dajat. Idealisti, kes lubab käid
ja ihusaid sõnu, kuid millel puudub
tehtjõud oma ideede tegelikkus lähi-
võimiseks. Ja siia, kuhu paigutada
oma rikkalikke vaimujõude. Kuid
siiski ta hakkab pedagoogiks ühes
võne linnas. Kui ta näalt int-
rigide tagajärjel lahku mine on jät

ta Pariisi ja suure sääl 48 del aast.
barrieraadid. Muudugi oli Rudini
sarnase tiühi tekkimise põhjusi pal-
jugi, kuid kahtlemata langeb suur
osa süüdi tolleajale kasvatusel, mis
oli eluvõõras ja ei suutnud rahul-
dada just anderikannaid õpilasi.

(Järgneb)

L. Ostvaldi ja V. ... järle.
— a b c —

Tervishoiust ja tervisekusest olukorrast seminaaris

ul seminaaris õpilaseks
tervishoidu ainult
vanemates klassides,
kuina nooremale on tä-
vast tundmatu. Noo-
remate klasside õpilastele oleks soo-
vitav anda tarvilikumaid näpu-
nõiteid tervishoiu suhtes, sest kui
palju peabustatakse iseenda ja teiste
võrre teadmatuse pärast. Meile
pidanuksid küll juba vanemad
õpetama tervishoidlase nõudeid
ja nende täitmist. Kuid palju tea-
vad meie vanemad tervishoiust
kõlleparast püüame ära tunda
enda puudusi ja ise endid täien-
dada, kui võimalik.

Müüd mõni sõna haigustest.

mida harilikult kooliskojad lapsed
pöevad ja millede esilekutsujaks
on paljude koolide halvad tervis-
kohtlikud tingimused (Andmed
haiguste kohta on näamatasi: „Болезни
детей и школы-нов вограде“ проф.
Богдари)

Väikesel lapsel on kodus vaba liik-
umisvõimalus. Koolisjal juba piirdu-
se hataral määral. Laps peab
alluma koolikorrale, teadide kampa-
ngos istuma ja igapäev tiixitööd
tegema. Päevile mõnekuulist suvurah-
aega kestab sarnane da mitmeid
aastaid. Koolile mõjub kahjulikult
õpilase terviselt, takistades ta eluga-
nide loomulikke tegevusi.

Koolis tuleb ette: kopsu, südame,
silmade, kõrvahaigusi, selgroo
kõverdumise jne. Samuti on harilikum
nakkused õpilaste juures: söögiseu.

puudus, uneta olex, vervaesus. Haiguste
tekimere põljusi ei tohi ainult
kooli arvele kirjutada, sest paljud
vanemad parandavad laste haigusi
edasi.

Kui koolipingid ei vasta keha
mõõtudele, siis võib sageli juhtuda
selgroo kõverdumine, mis on ebavä-
ralt istumisasendist. Selgroo kõver-
dumine juhtub harilikult kõhnadel
lastel. Sellel haigusel on kolm
staadiumi. Väimast staadiumi põ-
devad lapsed teevad kühv ja siis
on arstimine juba raskendat. Et
sarnase haiguse tekimist ära hoi-
da, tuleks hoolitseda vastavate
pinnide eest ja loolega jälgida
laste istumisasendit. See ülesanne
ei ole riixi õpetajale vaid ka va-
mail, sest suurema osa ajast on
laps kodus, vanemate silma all.

Enilise kopsuhaiguse, mis just
kolmest alguse saaksid — ei ole kuni
tõenäoliselt, tolm ja vahest isegi kül-
mused, mis klassite ulatamise
juures võivad juhtuda, geograafid
ja sellepärast leitud aeglasti
õpilaste hulgas tiisikhaigust. Eks
ole neid meigi seminaris olnud,
kes haigetena lahkusid ja enam
kunagi tagasi ei tule.

Erythaiguste tekkimist põhjendab
tõenäoliselt ühele loostumise, millele
süü on vähem puhkuse. Peaaegu
valgus väimeis tõi juures rohkem
verd, seal tekivad mürgained,
millele rõvaldamine nõuab vastu-
võetavust. Ei ole aga seda kül-
lalt, siis tekivad alatiivad päevalud.
Alli seminaris tuleks ka erilist
tähelepanu juhtida nende rohkusele
ilmselt, et haiguste tekkimis-

pinda miinimumini vähendada, on
tärvis, et kodu ja kool oleksid
korraldelt tervishooldliste nõuete järel.
Tervishooldliste nõuete tundmist ja
käitumist tuleb nõuda igalt inimeselt.
Tervistöö teadmisele tuleb rohkem
rõhku panna. Tervishoid asetada
tähtsamate õpetuste hulka, sest pole
meil tervist, ei ole ka töövõimet!

Küüd midagi ka seminar-
laste tervisest. Igalpool on haiged,
ei puudu meid ka meie hulgas.
Kui meie hulgas ilmestub haigusi
võrdlemisi vähe. Ei saa ka imestel-
la seda, sest nende õpilaste vastu-
võtmisel on arstlik läbivaatus
ja koolimaja kohta võib üldiselt
ütlelda, et ta vastab tervishooldlikele
mõtetele.

Kooli arstilt ja õpilaste tervis-
lehist sain mõningaid andmeid

haiguste kohta

Arvudan need andmed protsentide

Virmesus - 15,04%

Kopsuhaigus - 7%

südamahaigus - 5,04%

silmahaigus - 2,5%

korvahaig. - 1,43%

erghaigus - 0,72%

Kurgu- ja ninah. - 3,21%

pruukaelad - 7,5%

halvad hambad - 58,21%

nahahaigus - 1,43%

verusoonhaigus - 0,4%

tüsisus - 0,71%

conditiisus - 0,4%

kaelanäärmehaigus - 1,43%

kehavigastusi - 1,43%

tiüfus - 0,4%

Kurgukatar - 1,07%

külghakkavad h. - 1,43%

päävatu - 50-60%

Üldiselt võttes ei esine kaigusi palju, kuid päävalude ja halbade hammaste protsent on võrdlemisi suur. Kooliarst nimetas, et kooliaasta lõpul kasvaval päävalude protsent palju suuremaks avaldatud protsentide arvest. Ta selendas nende rohkest rüüjõu töötamisega. Samuti eriliselt tähelepanu äratavad vigaste hammaste rohkus. Hammaste raviteenise päält peaks tõsisemalt vaata. Terviselehtide üldkoostised tehes puhtas, et naisõpilaste tervis on halvem meesõpilaste omaga võrreldes.

Vahetunni ajal seminaari koridoris näed kahvatuid nägusid. Seltsed õpilaste terviselehti kordub sagadasti alatoitus, vereraskus. Millis peitub viga?

Meie peame püüdma haiguste
tekkimispõhjusi üles otsida ja ära
hoida. Meie ei ole isendale ja ole
võrre mõnemõeldile, vaid ka tulevikule.
Igaüks peab kord vastutama
isenda ja tuleviku ees. Elu on
nõudlik ja vastutus on suur.
Vaja vaid tunda seda. Ei tarvitse
kahetseda möödunud aegade eksimusi,
vaid püüda paremaks, elujõulisemaks
saada, et ära vceretada teelt kome-
tusine. On inimesel tervisest mida
gi kallimat? Kas on sarnaseid
aegadeid ilmas, millest sest võiks
tervist saada? Ei tarvitse vastata
neid küsimusi. Kuid meie ei tunne
korikivult tervise tähtsust, ei hinda
seda. Meie röödime ise valudes rabeludes,
ihk nähes teist rabelemas, eks siis tunta
ta väärtust, ta püüdnud püüame ni
tegitada, et hiljem ei tarvitaks kahetseda.

millise looduse
hariduse võimalole meie
praeguse õppeaia

ist paljud puudub üleva-
de sellest, mida käsi-
letakse kuskil ühena-
re koolis, milline oleks
seminari looduslo-
uuline kursus. Tuleb tähendada
et lõplikult välgatõetud loom ko-
rara veel puudub on vaid ajutine.
Süüsi haridusministeeriumi kavatsu-
sed on küllalt silmapaistvad, et
neid arvustada võivad ehk veel
vast võiksid muudatused ette tulla.
Praegune seminaari tunnikava lä-
heb kooli haridusministeeriumi kavast
veidi kaugemale, sest et võimata oli järs-
ke ümrase päle üle minna.
Oleu mõlemad tunnikavad võrdluseks.

Haridusministeeriumi tunnikava:

	I	II	III	IV	V	VI
Loomia ühes kristallograa- fia ja mineraloogiaga	2	-	1	-	-	-
Botanika ja zoologia	2	2	-	-	-	-
Taimede anat. ja füsioloogia	-	2	1	-	-	-
Inimese anat. ja füsiol. ühes tervishoiuga	-	-	-	2	-	-
Loodusloo meetodena	-	-	-	-	1	-
Füüsika	-	2	3	3	-	-
Päiale selle loodusloos ja füüsika ühmu tunnid.						

Lõunagaari praegune tunnikava:

	I	II	III	IV	V	VI
Keemia ühes kristallogra- fia ja mineraloogiaga	2+2	-	1	-	1	-
Botanika ja zoologia	2	2	-	-	-	-
Taimede anat. ja füsiol.	-	-	1	-	-	-
Inimese anat. ja füsiol. ühes tervishoiuga	-	-	-	2	-	-

	I	II	III	IV	V	VI
Bioloogia	—	—	—	—	—	1
Loodusloo meetodika	—	—	—	—	—	—
ja praktika	—	—	—	—	2	1
Füüsika	—	2	3	2	1	—
Füüsika ühine tunnus			2			
Loodusloo			2			

Ühisevõtte opiainet kohta oleks järgmist tähendada:

Zooloogias käsitletakse peamiselt loomade süsteemaatikat. Alatakse ühisevõtte eritajate morfoloogilisest, füsioloogilisest ja bioloogilisest vaatlusega ja lõpetatakse süsteemiga.

Sääl juures käsitletakse ka ühisevõtte bioloogilisi nähtusi, nagu ühisevõtte instinkt, kaitsevõim ja ühisevõtte mimetism jne. Haridusministeeriumi eeskirja järel võib alata selgroolistest ja lõpetada algloomadega ehk

ümberpöörilult.

Bethanexa esineb I, II ja III klassis. I klassis käsitletakse taimede ehitust ja elu. Ühtlasi tutvustatakse mikroobiilide tööga. II klassis õpitakse tundma taimede süsteemilist. Loomuliku süsteemi aluseks on taimede sigimismis, sellepärast on ka taimede sigimissüsteemile rohkem tähelepanu pöördud. Praeguse õpitakse süsteemi tundma taimi määrates ja taimerühmad tehes. III klassis õpitakse taimede anatoomiat ja füsioloogiat põjalikumalt; käsitletakse taimede keemilist koostist ja füsioloogilisi protesse; selgitatakse välistingimuste mõju taimedele, paljunemist, basterdeerimist, ellendeli suadusi jne.

Inimese anat. ja füsioloogia käsitletakse põjalikumalt Inimese

kehaehitust (makroskoopilist ja mikroskoopilist) ja tegemist.

Bioloogia on meil käesoleval aastal läbi võetud aruandepäeva. On tutvunud evolutsiooni teooria tekke ja areamisega järelevaldes. Kõik pöördusopetus ja ajalooline geograafia. Nagu haridusministeeriumi kehvast vahast, jääb bioloogia edespidi minna. Opetavast väga vähe aine, mis just elumajandusele kuumu. Kõik jääb ära lõppkokkuvõtteks elava looduse kohta. Nagu ka ja tundub!

Eluta looduse käsitlemise kohta võiks järgmist tähendada:

Anorgaanilist keemiat ja mineraloogia õpetakse klassis. Kõikjal õpilaste arv on astmeline ja teadustele tuleb aine ulatust võimadelt kätkestada, et see järele

oleks. Töötatakse kahes rühmas, (poiste ja tütarlaste rühmas) et võimalik oleks uinet praktilisemalt käsitada. Mineraloogia käsitlemiseks on aega küll lühike vähe. Põhjalikumalt saab III ja IV klassis orgaanilist keemiat käsitada.

Geoloogiale ja kosmograafiale on I ja II klassis maatriaduse kursuse juurde juurde aega jätetud. Ajalooline geoloogia langeb ühes bioloogiaga edespidi kavas välja.

Füüsika on haridusministeeriumi kavas paigutatud II III ja IV klassi kursusele, kuhu käesoleval aastal I klassis üks tund on lubatud kursuse lõpetamiseks.

Päik nimetatud tundide on võimalikud füüsika ja loodusloo aine tunnid soovijale. Füüsika aine tundides valmistatakse õpe-

vahendeid ja tehakse nendega katseid. Loodusloo rühma tundides käsitleti reemia ajalugu ja elementaarseid kvalitatiivset analüüsi, s. t. tähtsamate axioonide ja kolioonide määramist. Praegu on rühma tundide aineks inimsoo põlvnemine ja kultuuri arenemine.

Kagu eeltoodust mõhka, pole loodusteadlasel põhjust seminaari loodusloo kava üle isearalist rõõmu tunda. Liig vähe rihtlust tundub kavas. Tuleb sellega esialgu leppida.

Üldiselt võiks tähendada: seminaaris, kus kõik ained rühmaga se tähtsusega, ei ole võimalik siinendada üksikusse ainesse. Õpilastel on praeguste meetoodide juures küllalt tegemist, et tundide vastu valmis tunda. Sellest järgneb ka pinnapääsus, päaliskaudsus igas asjas. Nõuab

suurt vaeva ja ohurimeelsust, et
isesisvalt pääle tundide vastu
valmistamise midagi ette võtta.
Ligi piimlik tundub teinekord
õpilase sellise ohutada, teades, et
see osalt tervele külale sünnib. In
ja niigi päävalude ja nägemise
riiete protsent õige suur, nagu
neda ka kaoliast teenduda võib.

suurt määra ja arvamusel, et
uusimall pööle tundub vana
kilmustamine määra ette võtta
kõige parema tundub tundub
sõltumata sellest, kuidas, kuidas et
sõltumata sellest, kuidas, kuidas et

Väljaandja: Katuralistide Ring
Vastutav toimetaja: Frieda Tulp